

Elektroenerģijas tirgus aktualitātes un risinājumi

Mārtiņš Čakste,
AS «Latvenergo» valdes priekšsēdētājs

2022. gada 1.aprīlī

Valsts mēroga izaicinājumi

Eiropa

Uzsākusi konsekventi īstenot jaunu izaugsmes stratēģiju, kas tieksies Eiropas Savienību pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu, konkurētspējīgu un ilgtspējīgu ekonomiku, kurā SEG emisijas 2050.gadā samazinātos līdz nullei un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa

“Eiropas zaļais kurss ir mūsu jaunā izaugsmes stratēģija. Tas mums palīdzēs samazināt emisijas, vienlaikus radot darbvietas.”

Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Ursula fon der Leiena

“Mūsu priekšlikums paredz zaļu un iekļaujošu pārkārtošanos, kas palīdzēs uzlabot cilvēku labklājību un nodrošinās, ka nākamajām paaudzēm paliek veselīga planēta.”

Eiropas Komisijas priekšsēdētājas izpildvietnieks Franss Timmermans

2021.g. jūlijā publicēja FIT for 55 paketi:

- Nozīmīgi paaugstinātas 2030.gadā sasniedzamo mērķu vērtības
- Tiek ieviesti jauni instrumenti enerģētikas un citu nozaru transformēšanai

Baltija

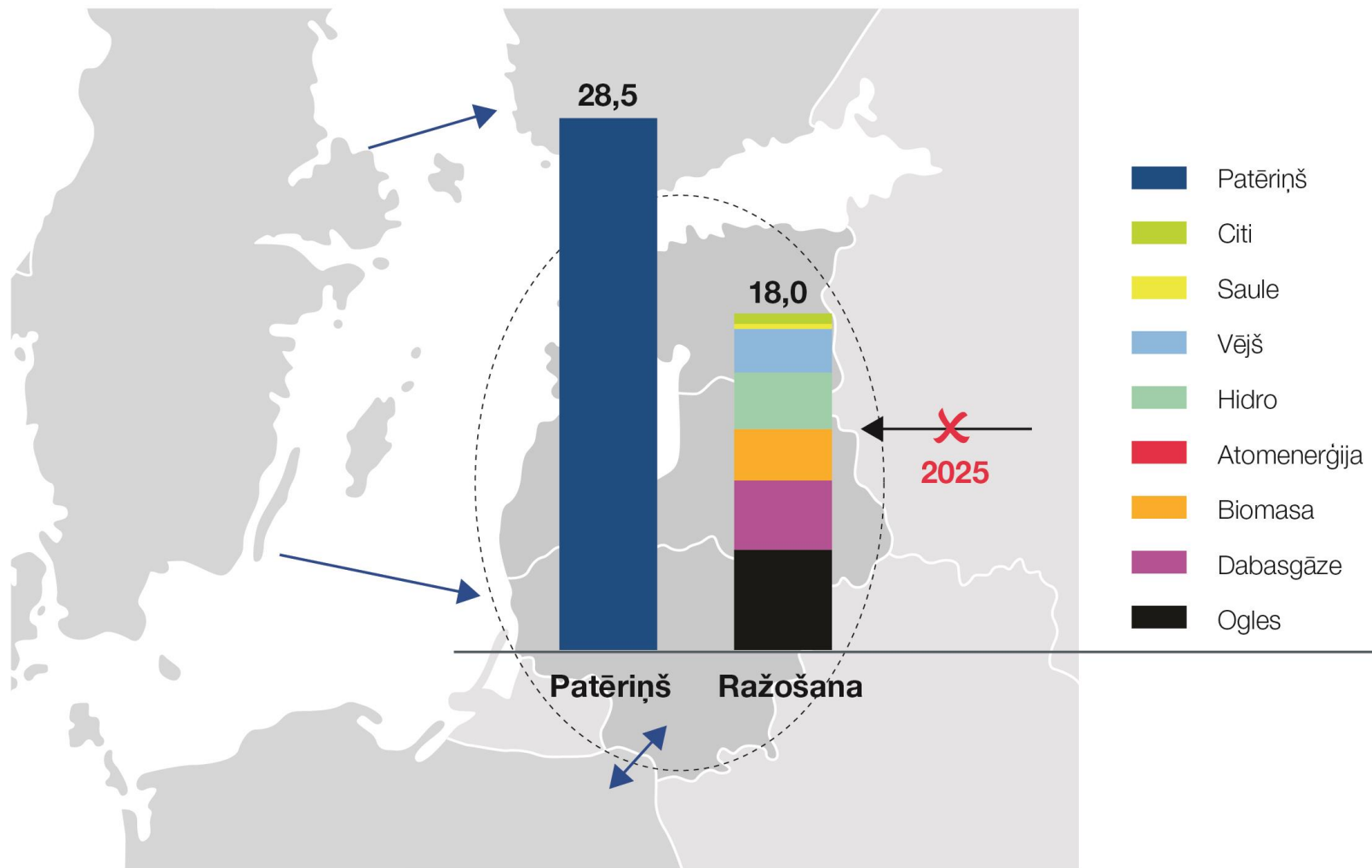
- Slīd aizvien dziļākā enerģijas deficītā
- Enerģijas cenas sasniegušas vēsturiski augstākos līmeņus un ir augstākās starp Nordpool tirgus apgabaliem

Latvijai būs:

- Jāatver NEKP un jāpalielina mērķu vērtības
- Atlikušajos 8 gados jāasniedz palielinātie mērķi
- Tādēļ jāpieņem racionāli lēmumi, kas nodrošinās gan klimatneitralitātes mērķu izpildi, gan energoatkarības samazināšanu

Reģiona elektroapgāde – Baltija

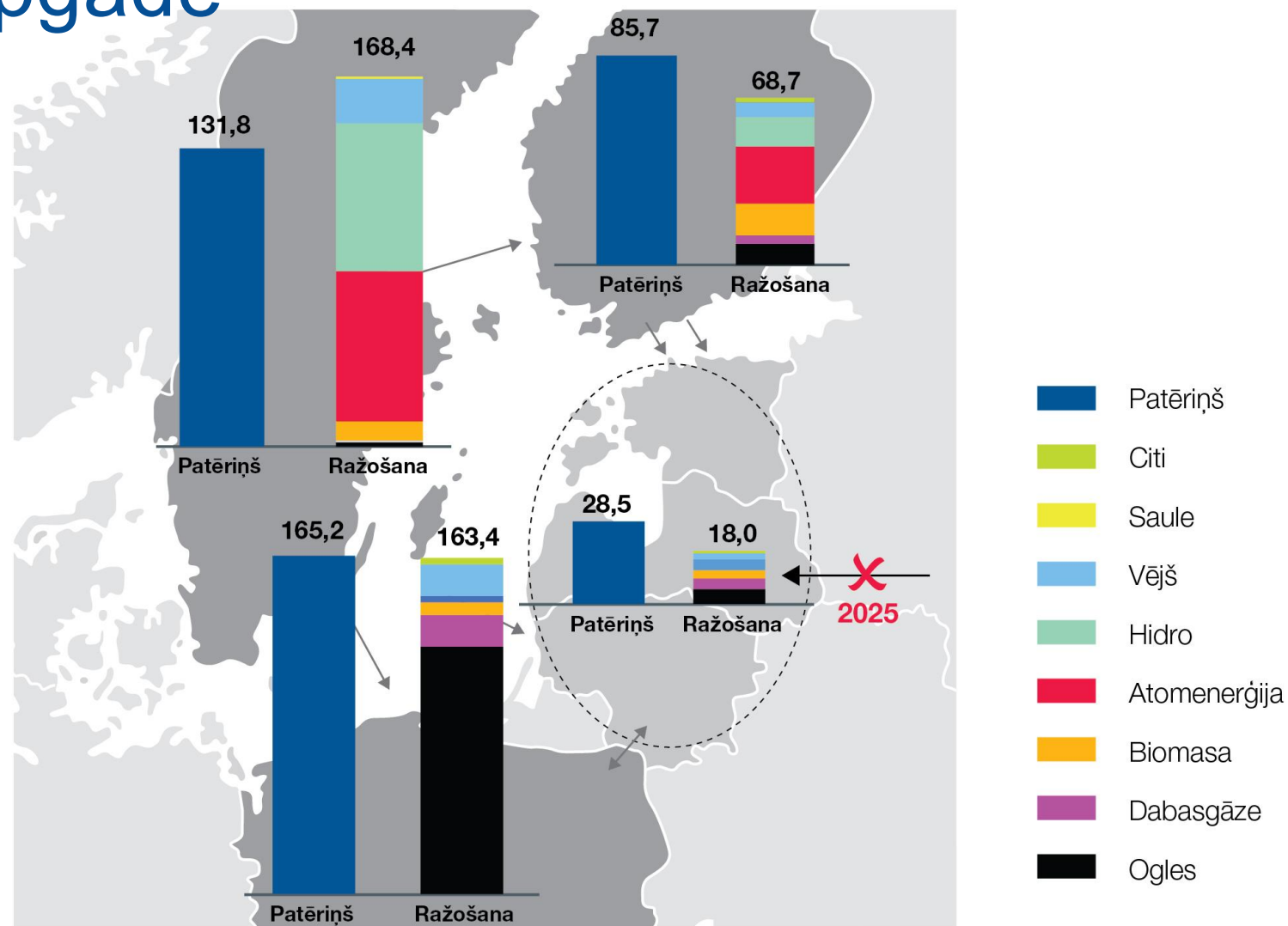

TWh (2019)
Avots: IEA

Reģiona elektroapgāde

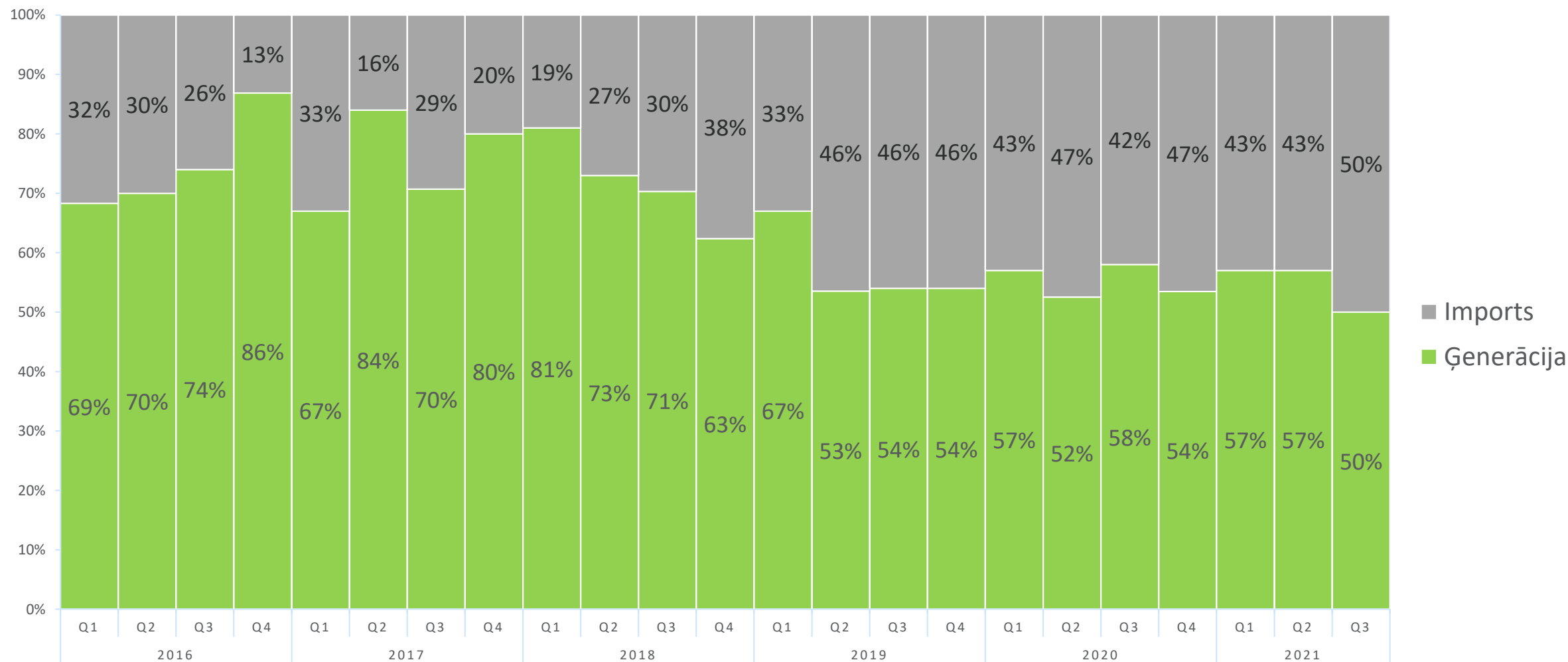
Strauji augs
strukturālais deficīts

Ir vieta un
nepieciešamība
jaunām jaudām
Baltijā 15 – 25 TWh
izstrādei

TWh (2019)
Avots: IEA

Jaunu ražošanas jaudu nepieciešamība

Stratēģisko virzienu izvēle un mērķu nospraušana

ĢENERĀCIJA

Portfeļa audzēšana un diversifikācija ar uzsvāri uz AER (vēja un saules enerģija)

TIRDZNIECĪBA

Tirgus pozīcijas stiprināšana un produktu dažādošana

ELEKTROMOBILITĀTE

Uzlādes vietu attīstīšana

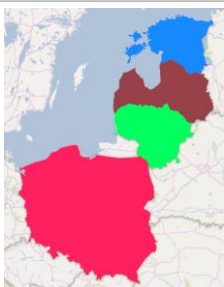
SADALE

Ilgspējīgs un ekonomiski pamatots pakalpojums, adaptējoties mikroģenerācijas un elektrifikācijas attīstības tendencēm

AER ģenerācijas portfeli (MW)

	2026	2030
Sauszemes VES	400	1200
Jūras VES		500
SES	200	600

Elektrum – vērtīgākais tirgotājs Baltijā

Klientu portfeļa audzēšana

Mikroģenerācija

Elektrifikācija un energoefektivitāte

Produktu inovācijas

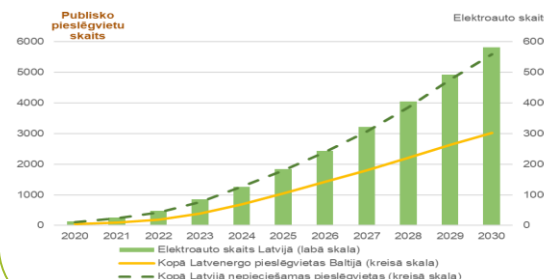

Darbības uzsākšana Polijā

Elektroauto pieslēgvietas Baltijā:

2026.gadā: 1200 – 1500

2030.gadā: ~ 3000

Divvirziena tīkls atbilstoši mikroģenerācijas un elektrouzlādes sabalansētām attīstības tendencēm

SAIDI uzlabojums no 194 līdz 160 minūtēm gadā

SAIFI uzlabojums no 2,1 līdz 1.8 reizēm gadā

Digitālā transformācija un efektivitāte apsteidzot inflāciju

Tehnoloģiju potenciāls nākotnes izvēlēm

Sauszemes
VES

SES

Jūras VES

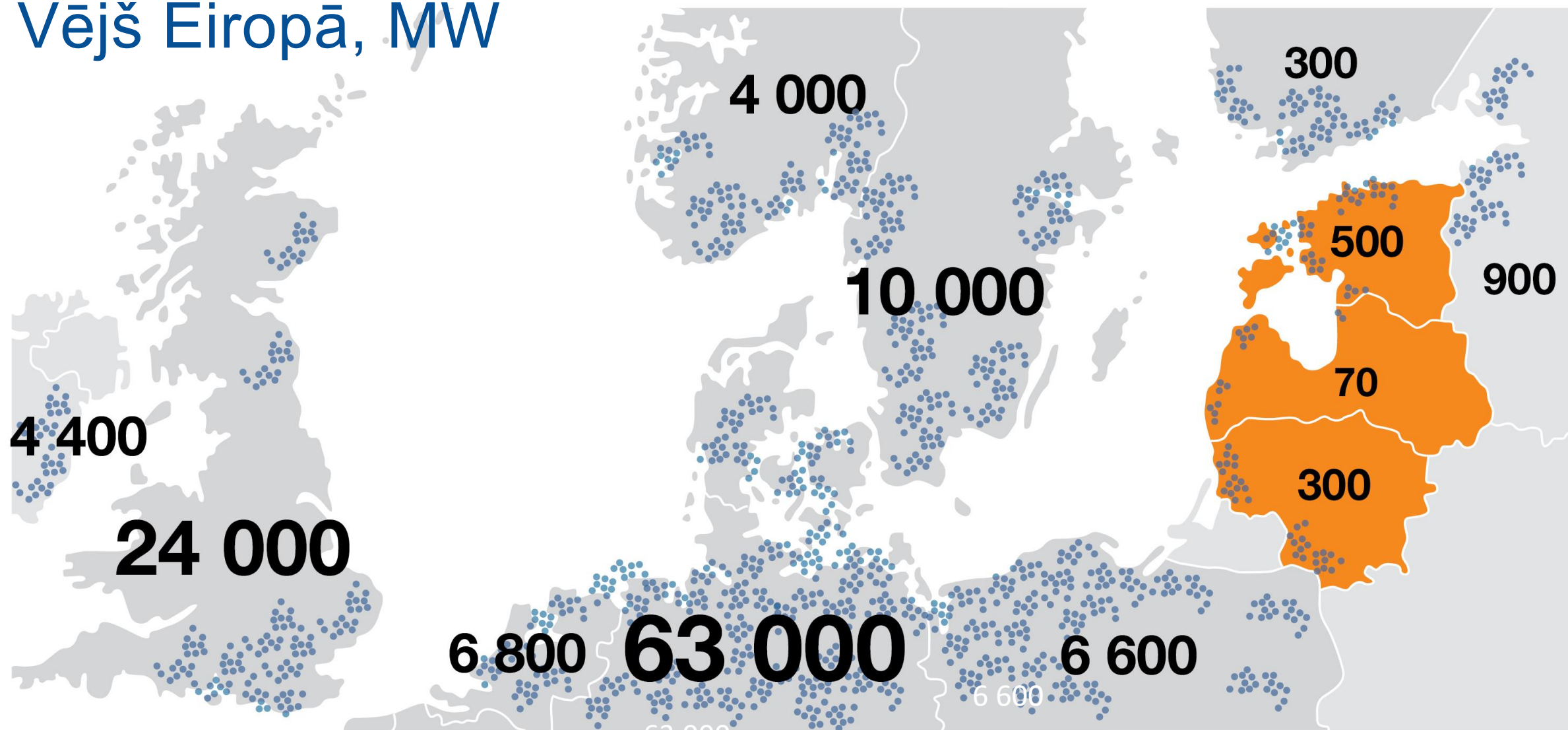
H₂

MAES

Tehnoloģijas «tirgū»					
Tehnoloģiju izmaksas	↓	↓	↓	↓	↘
Jaudas koeficients	37%	11%	46%		90%
Sabiedrības viedoklis					
Profila raksturs					
Īstenošana	2021 - ...	2021 - ...	2025 - ...	2030 - ...	2035 - ...

Vējš Eiropā, MW

Avots: WindEurope 2020 Statistics and the outlook for 2021-2025

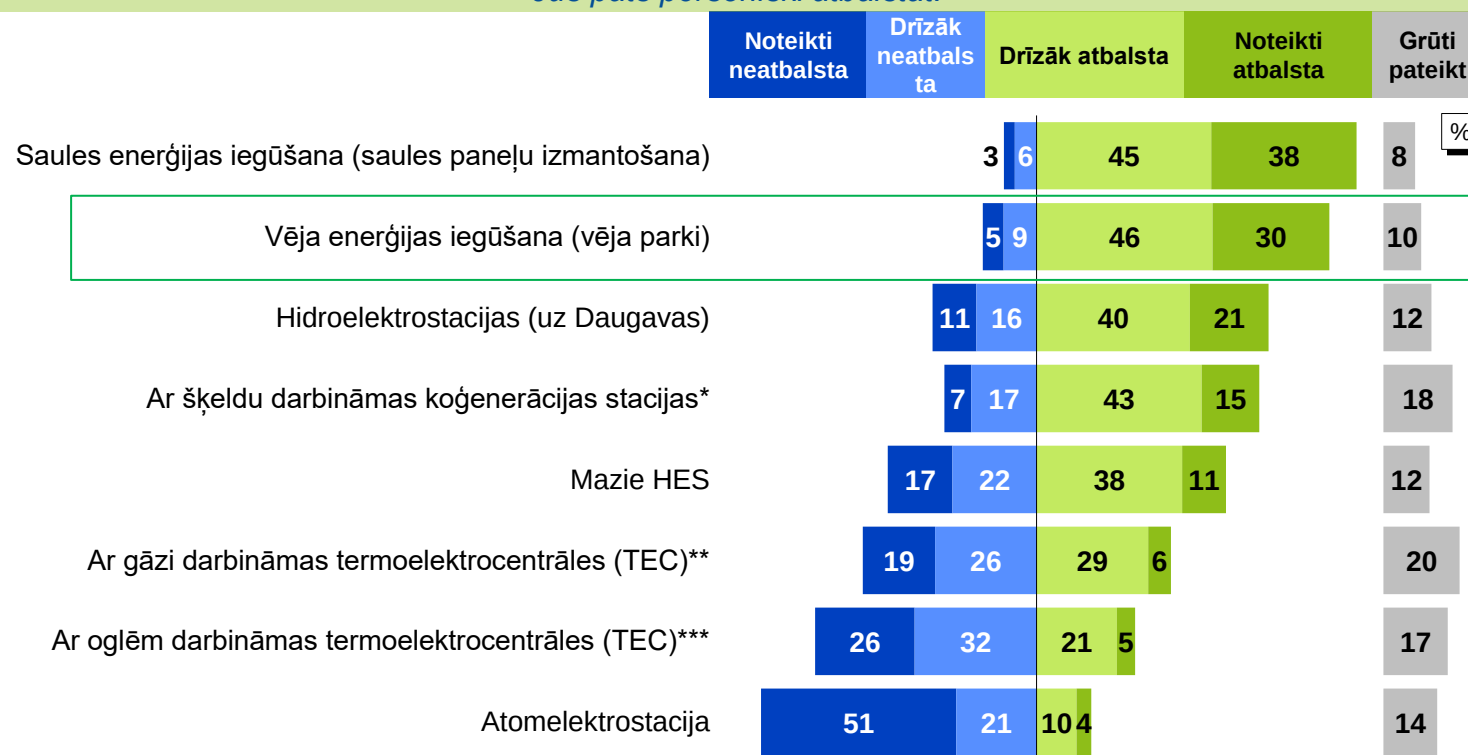
Saules parki Eiropā

Avots: OpenStreetMap

Iedzīvotāju aptaujas rezultāti par enerģijas ražošanu izveidi un tālāko attīstību Latvijā

«S1. Lai Latviju nodrošinātu ar elektroenerģiju un vienlaikus sasniegtu Zaļā kursa mērķus, tiek domāts, kādus enerģijas ražošanas veidus Latvijā vajadzētu attīstīt. Lūdzu, novērtējiet, kādu enerģijas ražošanu un tālāku attīstīšanu Latvijā Jūs pats personiski atbalstāt!»

Bāze: visi respondenti, n=1012

*Ar šķeldu darbināmas koģenerācijas (t. i., kombinētas siltuma un elektroenerģijas ražošanas) stacijas

**Ar gāzi darbināmas termoelektrocentrāles (TEC) (koģenerācijas stacijas, kas ražo siltumu un elektroenerģiju)

***Ar ogleņiem darbināmas termoelektrocentrāles (TEC) (koģenerācijas stacijas, kas ražo siltumu un elektroenerģiju)

Latvijas enerģētikas politikas ieguvumi

NEKP plānā noteikto AER mērķu garantēta izpilde un bez subsīdijām

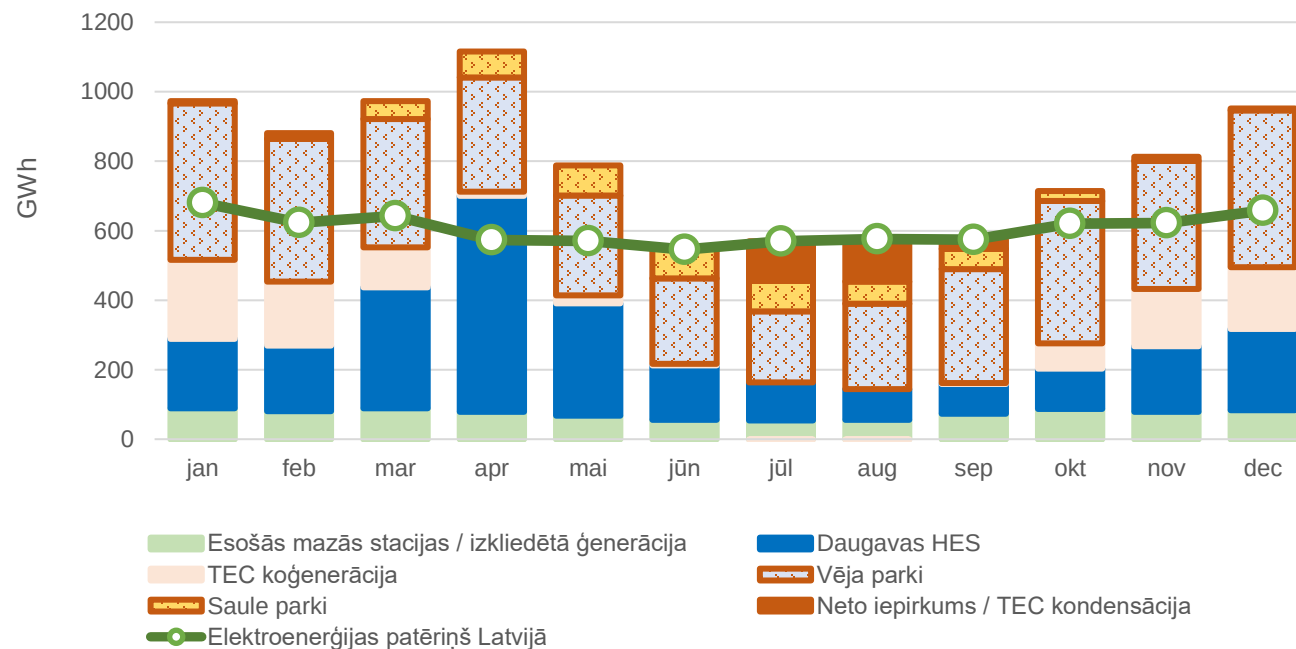
Iespēja novirzīt publisko finansējumu citām programmām (mājokļi, energoefektivitāte u.c.)

Uzlabojas Latvijas energobalance – no neto importētājas, kļūstam par neto eksportētāju

Mazinās dabasgāzes izmantošana mazāk efektīvajos kondensācijas režīmos

Mazinās gāzes un emisiju kvotu cenas ietekme uz elektroenerģijas tirgus cenu

Elektroenerģijas nodrošinājums Latvijā 2030

Projekta racionāles valstij un sabiedrībai

- NEKP (klimatneitralitātes) mērķu izpilde, vienlaikus:
 - Neieviešot OIK-2
 - Ar garantiju, ka projekts tiks īstenots un izpildītas uzņemtās saistības
- Valsts stratēģiskais aktīvs – meža zeme paliek valsts kontrolē:
 - Zināms patiesais labuma guvējs
 - Minimālie iespējamie aprobežojumi meža ilgtspējīgai apsaimniekošanai, vienlaikus nodrošinot no meža zemes augstāku atdevi
 - Garantēta komercdarbības atbilstība atbildīgas un ilgtspējīgas komercdarbības kritērijiem – iespējami minimālā ietekme uz meža ekosistēmu
- Visa peļņa projekta dzīves ciklā nonāk sabiedrības rīcībā
- Elektroenerģijas importa mazināšana un zemākas elektroenerģijas tirgus cenas, kas ir jo īpaši nozīmīgi, ņemot vērā gaidāmo patēriņa pieaugumu

Ieguvumi sabiedrībai

Klimatneitrāla
energoapgāde

Energoneatkarība –
pienesums
importa/eksporta
bilancei

Apgādes
drošums un
pieejamība

Ekonomikas
konkurētspēja

Projektu īsteno Latvijas uzņēmums (drošība)

TRĪS būtiskākie pamatprincipi

Mēs esam uz palikšanu!

- Nacionālā kompānija ar ilgtermiņa zaļās enerģijas mērķiem un vērtības pieaugumu visu Latvijas iedzīvotāju un uzņēmumu interesēs.

Cieņa pret vidi un ainavu – mūsu biznesa pieeja!

- Vēja parki ir paredzēti nomaļos mežu masīvos, mazinot tiešo un netiešo ietekmi uz vidi, ainavu un iedzīvotājiem. Mēs atstāsim nākamām paaudzēm zaļas enerģijas ražotnes un sakārtotu vidi.

Vietējiem iedzīvotājiem – daļa no nopelnītā!

- Dalīties ar vēja enerģijas ražošanas ieņēmumiem.

Ministru kabineta 22.02.2022. sēdes informatīvais ziņojums "Stratēģiskie vēja enerģijas ražošanas attīstības projekti valsts meža zemēs"

AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" kapitāldaļu turētājiem līdz 2022.gada 1.maijam sagatavot un noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā tiesību akta projektu par atļaujas sniegšanu AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" kopuzņēmuma dibināšanai, kas valsts meža zemēs īstenos vēja parku projektu *NEKP 2030* mērķu sasniegšanai un tālākai virzībai uz klimatneitralitātes sasniegšanu, veicinot enerģētiskās neatkarības nodrošināšanu un vietējo komersantu iekļaušanu piegāžu ķēdēs.

Paldies!